

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น ประจำปี พ.ศ.๒๕๖๖

องค์การบริหารส่วนตำบลป่าสัก
อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย

คำนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๕๗ รัฐต้อง (๑) อนุรักษ์ ปันฟู และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม และจารีตประเพณีอันดีงามของท้องถิ่นและของชาติ โดยจัดให้มีพื้นที่สาธารณะสำหรับกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชน ชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ใช้สิทธิและมีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วยปัจจุบันภูมิปัญญาไทยมีความสำคัญอย่างยิ่ง เป็นเครื่องมือช่วยสร้างชาติให้เป็นปึกแผ่นมั่นคง สร้างความภาคภูมิใจแก่สังคมไทย สามารถปรับและนำไปประยุกต์ใช้กับชีวิตได้อย่างเหมาะสม ให้เกิดความสมดุลระหว่างคนกับสังคมและวัฒนธรรมได้อย่างยั่งยืน ทั้งนี้ ยังช่วยเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของคนไทยให้เหมาะสมได้ตามยุคสมัย

กองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม องค์การบริหารส่วนตำบลป่าสัก ได้เล็งเห็นความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่น จึงได้จัดทำฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น ประจำปี พ.ศ.๒๕๖๖ ขึ้น เพื่อสืบสาน และอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่มีความสำคัญต่อชุมชน และไม่ให้เกิดการสูญหายไปจากสังคม โดยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นเล่มนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อสาธารณชนในการศึกษาข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นต่อไป

กองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
องค์การบริหารส่วนตำบลป่าสัก
มกราคม พ.ศ.๒๕๖๖

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทที่ ๑ แนวคิดเกี่ยวกับฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น	๑
บทที่ ๒ ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับตำบลป่าสัก	๒
บทที่ ๓ ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น	
๑. ภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านหัตถกรรม	๓
- กลุ่มจักสาน บ้านดอยจำปี	
๒. ฐานภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านศิลปกรรม	
- กลุ่มดนตรีล้านนา บ้านปางหมอพง	๙
- คณะกลองหลวง (แก้วสะท้อนฟ้า) บ้านปางหมอพง	๑๓
- กลุ่มกลองยาวบ้านป่าสักน้อย หมู่ที่ ๑๒	๑๖
๓. ฐานภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านการใช้สมุนไพรในการรักษาโรค	๑๙
- กลุ่มผลิตน้ำมันเหลืองสมุนไพร	
๔. ฐานภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านเกษตรกรรม	๒๔
- กลุ่มข้าวกล้องบ้านแม่คำเกษตร หมู่ที่ ๑	
๕. ฐานภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านอื่น ๆ (ประเพณี)	๒๘
- กลุ่มตานต้อด	

บทที่ ๑

แนวคิดเกี่ยวกับฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อจัดทำระบบฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นคลังความรู้ของชุมชน และส่งเสริมฟื้นฟู พัฒนา สืบทอดต่อไป
๒. เพื่ออนุรักษ์ไว้ซึ่งภูมิปัญญาท้องถิ่น อันดีของบรรพบุรุษเราเอาไว้
๓. เพื่อรวบรวมไว้เป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ และเป็นข้อมูลให้แก่ผู้สนใจ

ความหมายของภูมิปัญญาท้องถิ่น

ภูมิปัญญาท้องถิ่น (Local Wisdom) หมายถึง พินความรู้ความสามารถที่ผ่านกระบวนการคิดโดยใช้สติปัญญาของคนในท้องถิ่น มีการเรียนรู้และถ่ายทอดจากรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่งจนเกิดผลดีงาม มีคุณค่า มีประโยชน์ สามารถนำไปใช้ในการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาคุณภาพชีวิต หรือใช้เป็นแนวทางในการดำรงชีวิต ให้สอดคล้องกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปในยุคแต่ละสมัย

ประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้แก่

๑. ด้านเกษตรกรรม คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับความสามารถในการผสมผสานองค์ความรู้ ทักษะและเทคนิคด้านการเกษตรกับเทคโนโลยี การทำปุ๋ยสัตว์ การประมง/การป่าไม้ โดยการพัฒนาบนพื้นฐานคุณค่าดั้งเดิม ซึ่งคนสามารถพึ่งพาตนเองในด้านต่าง ๆ ได้ เช่น การทำเกษตรผสมผสานเกษตรทฤษฎีใหม่ โคก หนอง นา เป็นต้น
๒. ด้านหัตถกรรม คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับการใช้ฝีมือหรือช่างทำด้วยมือและอุปกรณ์อย่างง่ายโดยไม่ใช้เครื่องจักรเป็นองค์ประกอบหลักของการผลิต เช่น งานจักสาน, งานทอผ้าด้วยมือ, งานเย็บปักถักร้อย เป็นต้น
๓. ด้านอุตสาหกรรม คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับการใช้ทุน แรงงาน และเครื่องจักร เป็นองค์ประกอบหลักในการผลิต โดยมีเป้าหมายการผลิตจำนวนมากเพื่อการค้า และรวมถึงงานด้านบริหาร เช่น การทำเครื่องเรือนจากไม้แปรรูป (โต๊ะ/เตียง/ตู้) เป็นต้น
๔. ด้านการแพทย์ไทย คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับการดูแลและรักษาสุขภาพแบบพื้นบ้าน เพื่อจัดการป้องกันและรักษาสุขภาพของคนในชุมชนได้ เช่น การหัตถเวชกรรมไทย (การนวด/การนวดประคบสมุนไพร), การใช้สมุนไพรในการรักษาโรค เป็นต้น
๕. ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งการอนุรักษ์ การพัฒนา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน เช่น การบวชป่า, การสืบชะตาแม่น้ำ เป็นต้น
๖. ด้านศิลปกรรม คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับการสร้างสรรค์ผลงานทางด้านศิลปะ สาขาต่าง ๆ เช่น จิตรกรรม, ประติมากรรม, นาฏศิลป์, ดนตรี, ทัศนศิลป์, คีตศิลป์, การละเล่นพื้นบ้านและการนันทนาการ เป็นต้น
๗. ด้านภาษาและวรรณกรรม คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับการใช้ภาษาพูดและภาษาเขียน เช่น ภาษาโบราณ, ภาษาถิ่น, หนังสือ, ตำรา, ตำรับอาหาร, งานประพันธ์/บทประพันธ์ ทั้งร้อยแก้วร้อยกรอง, เรื่องสั้น, นวนิยาย, นิทาน, บทเพลงต่าง ๆ เป็นต้น
๘. ด้านอื่น ๆ เช่น ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านความเชื่อ ศาสนา ประเพณี พิธีกรรม อาหารไทย อาหารพื้นบ้าน เป็นต้น

บทที่ ๒

ข้อมูลทั่วไปของตำบลป่าสัก

ป่าสัก เป็นตำบลหนึ่งใน อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย โดยมีพื้นที่ความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าสัก ได้รับการยกฐานะจากสภาตำบลเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล เมื่อวันที่ ๒๙ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๓๙ ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ ๑๙ มกราคม พ.ศ. ๒๕๓๙ ที่ทำการตั้งอยู่ เลขที่ ๓๕๘ บ้านป่าสักน้อย หมู่ที่ ๓ ตำบลป่าสัก อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ห่างจากที่ว่าการอำเภอเชียงแสน ๑๑ กิโลเมตร และห่างจากศาลากลางจังหวัดเชียงราย ๖๐ กิโลเมตร โดยพื้นที่ครอบคลุมในความรับผิดชอบ ๖๐ ตารางกิโลเมตร

อาณาเขตติดต่อ

- ทิศเหนือ ติดต่อกับ ตำบลศรีดอนมูล อำเภอเชียงแสน
- ทิศใต้ ติดต่อกับ ตำบลโยนก อำเภอเชียงแสน
- ทิศตะวันออก ติดต่อกับ ตำบลเวียง อำเภอเชียงแสน
- ทิศตะวันตก ติดต่อกับ ตำบลจันจว้า อำเภอแม่จัน

หมู่บ้านในความรับผิดชอบทั้งหมด ๑๓ หมู่บ้าน

- หมู่ที่ ๑ บ้านแม่คำเพชร
- หมู่ที่ ๒ บ้านแม่คำหนองบัว
- หมู่ที่ ๓ บ้านป่าสักน้อย
- หมู่ที่ ๔ บ้านป่าแดด
- หมู่ที่ ๕ บ้านหนองบัวสด
- หมู่ที่ ๖ บ้านปางหมอปวง
- หมู่ที่ ๗ บ้านดอยจำปี
- หมู่ที่ ๘ บ้านดอยศรีแก้ว
- หมู่ที่ ๙ บ้านสันมะเค็ด
- หมู่ที่ ๑๐ บ้านดอยคำ
- หมู่ที่ ๑๑ บ้านแม่คำใต้
- หมู่ที่ ๑๒ บ้านป่าสักน้อย
- หมู่ที่ ๑๓ บ้านป่าสักน้อย

ชื่อข้อมูล กลุ่มจักสาน บ้านดอยจำปี

๑. ภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านหัตถกรรม

ที่ตั้งเลขที่ ๑๗๖ หมู่บ้าน บ้านดอยจำปี หมู่ที่ ๗ ต.รอก/ชอย -
 ถนน พหลโยธิน แขวง/ตำบล ป่าสัก อำเภอ/เขต เชียงแสน จังหวัด เชียงราย
 รหัสไปรษณีย์ ๕๗๑๕๐ โทรศัพท์ ๐๙๕-๖๗๕๙๒๔๗
 ชื่อผู้ประกอบการ นายดวงคำ มูลสวัสดิ์ โทรศัพท์ ๐๙๕-๖๗๕๙๒๔๗
 ก่อตั้งเมื่อ เดือน มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๐

๒. รายละเอียดข้อมูล

ประวัติความเป็นมาของข้อมูล

เริ่มก่อตั้งเมื่อวันที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๙ มีสมาชิกทั้งหมด ๓๑ คน โดยการรวมกลุ่มในหมู่บ้านดอยจำปี วัตถุประสงค์ เพื่ออนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น และถ่ายทอดให้กับคนรุ่นหลัง สร้างความสามัคคีในหมู่บ้านและยังเพิ่มรายได้ อีกทั้งยังเป็นตัวแทนของตำบลป่าสัก นำสินค้าไปจัดแสดง สาธิต ยังงานต่าง ๆ ของอำเภอและจังหวัด เป็นวิทยากรในการอบรม สาธิตวิธีการทำให้กับผู้ที่สนใจ

๓. ชื่อผู้ที่ถือปฏิบัติและผู้สืบทอด

๓.๑ ผู้ที่ถือปฏิบัติ

ชื่อ นายรัตเขต ฐานะมูล

วัน เดือน ปีเกิด -

ที่อยู่ ๒๗๓ หมู่ที่ ๗ บ้านดอยจำปี ตำบลป่าสัก

หมายเลขโทรศัพท์ ๐๖๒-๖๙๒๓๘๘๓

๓.๒ ผู้สืบทอด

ชื่อ นายดวงคำ มูลสวัสดิ์

วัน เดือน ปีเกิด -

ที่อยู่ ๑๗๖ หมู่ที่ ๗ บ้านดอยจำปี ตำบลป่าสัก

หมายเลขโทรศัพท์ ๐๙๕-๖๗๕๙๒๔๗

๔. สถานะ การคงอยู่

ปฏิบัติอย่างแพร่หลาย

เสี่ยงต่อการสูญหาย

ไม่มีปฏิบัติแล้ว

๕. รายชื่อสมาชิกในกลุ่ม

๑. นายดวงคำ มูลสวัสดิ์
๒. นายรัตเขต ฐานะมูล
๓. นายบุญเลิศ จันทาพูล
๔. นายกองคำ หมื่นเร็ว
๕. นายศรีนวล ผารินทร์
๖. นางพร ณ อุโมงค์
๗. นางดีบ มงคลคลี
๘. นางป่า ศรีสองสม
๙. นายทวีพงษ์ ฐานะมูล
๑๐. นายอดิสร กันทาทอง

๑๑. นางจำนงค์ แสนศักดิ์หาญ

๑๒. นางหลาด มะตา

๑๓. นายนวล สุตัน

๑๔. นายวรรณชัย ฐานะมูล

๖. รูปภาพภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม/กิจกรรมทางภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม

ที่ ขร ๐๐๓๑/๒๕๖๐

สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดเชียงราย
ถนนแม่ฟ้าหลวง ขร ๕๗๑๐๐

๓๐ ธันวาคม ๒๕๖๓

เรื่อง รับรองการจดทะเบียนเครือข่ายวัฒนธรรม

เรียน นายดวงคำ มูลสวัสดิ์ ประธานเครือข่ายกลุ่มจักรสาน

อ้างถึง แบบขอจดทะเบียน จจ. สวธ. ๐๑ ข หมายเลข ๒๑๙/๒๕๖๓ ลงวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๖๓

สิ่งที่ส่งมาด้วย หนังสือรับรองการจดทะเบียนเครือข่ายวัฒนธรรม จำนวน ๑ ฉบับ

ตามพระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๓ และกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้อง ผู้แทนกลุ่มบุคคล ชุมชน องค์กร หรือหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชนที่ประสงค์จะจดทะเบียนเครือข่ายวัฒนธรรมในจังหวัดให้จดทะเบียนต่อวัฒนธรรมจังหวัด ทั้งนี้ ท่านได้ยื่นจดทะเบียนเครือข่ายวัฒนธรรมระดับตำบล ในนามองค์กร “เครือข่ายกลุ่มจักรสาน” ประเภทเครือข่าย ภาคชุมชน ตามแบบขอจดทะเบียน ที่อ้างถึง นั้น

ในการนี้ สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดเชียงราย ได้รับรองการจดทะเบียนเครือข่ายท่าน พร้อมได้ออกหนังสือรับรองการจดทะเบียนเครือข่ายวัฒนธรรมเรียบร้อยแล้ว ตามหนังสือรับรองการจดทะเบียนเครือข่ายวัฒนธรรม ใบรับรองเลขที่ ๒๑๙/๒๕๖๓ ที่ส่งมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายพิสันต์ จันทร์ศิลป์)
วัฒนธรรมจังหวัดเชียงราย

กลุ่มส่งเสริมศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม.

โทร ๐-๕๓๑๕-๐๑๖๙ ต่อ ๑๖

โทรสาร ๐-๕๓๑๕-๐๑๗๐

แบบ รจ.สวธ. (ก) หรือ (ข)

ใบรับรองเลขที่ ๒๑๔/๒๕๖๓

สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดเชียงราย

หนังสือรับรองฉบับนี้ออกให้เพื่อแสดงว่า นายดวงคำ มูลสวัสดิ์
 กับพวกได้รับการจัดแจ้งเป็นเครือข่ายวัฒนธรรมระดับ ตำบล
 ขององค์กรเครือข่าย กลุ่มจักรสาน
 ประเภทเครือข่าย ภาคชุมชน ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อ

๑. เพื่อสร้างความสมัครสามัคคีในชุมชน

๒. เพื่อส่งเสริมอาชีพในชุมชน

มีที่ตั้งอยู่เลขที่ ๒๗๓ หมู่บ้าน บ้านดอยจำปี หมู่ที่ ๗
 ตรอก/ซอย - ถนน พหลโยธิน แขวง/ตำบล ป่าสัก
 อำเภอ/เขต เชียงแสน จังหวัด เชียงราย รหัสไปรษณีย์ ๕๗๑๕๐
 ตามความข้อ ๓ และข้อ ๔ แห่งกฎกระทรวงว่าด้วยการกำหนดที่มา คุณสมบัติ หลักเกณฑ์
 วิธีการได้มา จำนวนกรรมการ และสมาชิก วาระการดำรงตำแหน่ง การประชุม การบริหาร
 จัดการ และการดำเนินงานของสภาวัฒนธรรม พ.ศ.๒๕๕๕ ซึ่งตามความในมาตรา ๑๕ วรรค
 หนึ่ง และมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๓

ให้ไว้ ณ วันที่ ๓๐ เดือน ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๓

ลงชื่อ

(นายพิสันต์ จันทรศิลป์)

วัฒนธรรมจังหวัดเชียงราย

วันที่ ๓๐ เดือน ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๓

ชื่อข้อมูล กลุ่มดนตรีล้านนา บ้านปางหมอปวง

๑. ภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านศิลปกรรม

ที่ตั้งเลขที่ ๑๒ หมู่บ้าน บ้านปางหมอปวง หมู่ที่ ๖ ต.รอก/ชอย -
 ถนน พหลโยธิน แขวง/ตำบล ป่าสัก อำเภอ/เขต เชียงแสน จังหวัด เชียงราย
 รหัสไปรษณีย์ ๕๗๑๕๐ โทรศัพท์ ๐๘๘-๔๓๖๐๓๓๔
 ชื่อผู้ประสานงาน นายดนัย จีระยา โทรศัพท์ ๐๘๘-๔๓๖๐๓๓๔
 ก่อตั้งเมื่อ วันที่ ๗ เดือน เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๖

๒. รายละเอียดข้อมูล

ประวัติความเป็นมาของข้อมูล

นอกจากกลุ่มกลองหลวงและกลุ่มฟ้อนเล็บ บ้านปางหมอปวง หมู่ที่ ๖ ยังเป็นที่ตั้งของชมรมดนตรีล้านนา ตำบลป่าสักด้วย นายดนัย จีระยา ประธานชมรมดนตรีล้านนาตำบลป่าสัก สมาชิกมีตั้งแต่เด็กไปจนถึงผู้สูงอายุ มีสมาชิกทั้งหมด ๒๒ คน เพื่รวมตัวกันอย่างจริงจัง ในราวปี ๒๕๕๖ หลังจากที่ชมรมวัฒนธรรมตำบลป่าสัก และชมรมผู้สูงอายุตำบลป่าสัก เห็นว่าดนตรีล้านนากำลังจะสูญหายไปความวิตกกังวลนี้สะท้อนออกมาจนคนกลุ่มหนึ่งไม่อาจอยู่เฉย จึงรวมตัวกัน แล้วขอความช่วยเหลือไปยัง องค์การบริหารส่วนตำบลป่าสัก เพื่อขอรับการสนับสนุนเครื่องดนตรี กระทั่งได้รับมา ๑ ชุด ประกอบด้วย สะล้อ ๓ ตัว (เสียงทุ้ม กลาง แหลม) ซอซึงใหญ่ลูกสาม ซึ่งกลางซึงเล็กลูกสี่ ซอซึง กลองเต่งถึง ฉิ่ง ฉาบ และกรับ เมื่อได้เครื่องดนตรีมาแล้ว ช่วงแรกรวมตัวกันฝึกซ้อมที่วัดปางหมอปวง โดยมี ผอ.อุดร จัปใจนาย มาช่วยสอนให้ จากนั้นจึงรวมตัวซ้อมกันเองที่บ้านของประธานชมรม โดยนัดหมายกันทุกวันศุกร์ตอนเย็น มีคน ๓ กลุ่มวัย ทั้งผู้สูงอายุ ผู้ใหญ่และเยาวชน ที่สำคัญยังเปิดรับสมาชิกทุกคนที่สนใจอยากเรียนรู้ เพราะถ้าหากไม่อนุรักษ์และถ่ายทอดต่อไป อาจสูญหายได้ ช่วงที่มีงานเทศกาลประจำปี อย่างงานบุญสลากภัต หรืองานที่ได้รับเชิญ เช่น งานศพ ชมรมต้องซักซ้อมเตรียมคนอยู่เสมอ เพื่อไม่ให้เกิดความผิดพลาดเพราะการออกงานแต่ละครั้ง เจ้าภาพมักให้สินน้ำใจกลับมา จึงต้องเล่นให้ดีที่สุด ส่วนปัจจัยที่ได้ ทางชมรมเก็บไว้เป็นค่าซ่อมแซมเครื่องดนตรี ค่าน้ำมัน และที่เหลือแบ่งให้ผู้เล่น เคยเป็นตัวแทนของอำเภอเชียงแสน ไปประกวดระดับจังหวัดก็ได้รับรางวัล

๓. ชื่อผู้ที่ถือปฏิบัติและผู้สืบทอด

๓.๑ ผู้ที่ถือปฏิบัติ

ชื่อ นายอุดร จัปใจนาย
 วัน เดือน ปีเกิด -
 ที่อยู่ หมู่ที่ ๖ บ้านปางหมอปวง ตำบลป่าสัก
 หมายเลขโทรศัพท์ -

๓.๒ ผู้สืบทอด นายดนัย จีระยา

วัน เดือน ปีเกิด -
 ที่อยู่ บ้านเลขที่ ๑๒ หมู่ที่ ๖ บ้านปางหมอปวง ตำบลป่าสัก
 หมายเลขโทรศัพท์ ๐๘๘-๔๓๖๐๓๓๔

๔. สถานะ การคงอยู่

ปฏิบัติอย่างแพร่หลาย

เสี่ยงต่อการสูญหาย

ไม่มีปฏิบัติแล้ว

๕. รายชื่อสมาชิกในกลุ่ม

๑. นายคณัย จีระยา
๒. นายมา โกแสนตอ
๔. นางยุพิน พลทวงศ์
๕. นายธณพล ปินปันคง
๖. นายอ้าย หมื่นเร็ว
๗. นายรัตเขต ฐานะมูล
๘. นางศรีฟอง ชาติเหมาะ
๙. นางอารีรัตน์ ภีระบรรณ
๑๐. นายผัด พรหมหาญ

๖. รูปภาพภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม/กิจกรรมทางภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม

ที่ ขร ๐๐๓๑/๒๕๖๓

สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดเชียงราย
ถนนแม่ฟ้าหลวง ขร ๕๗๑๐๐

๓๐ ธันวาคม ๒๕๖๓

เรื่อง รับรองการจดทะเบียนเครือข่ายวัฒนธรรม

เรียน นายคณัย จิระยา ประธานเครือข่ายกลุ่มดนตรีล้านนา บ้านปางหมอพง

อ้างถึง แบบขอจดทะเบียน จจ. สวธ. ๐๑ ข หมายเลข ๒๑๗/๒๕๖๓ ลงวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๖๓

สิ่งที่ส่งมาด้วย หนังสือรับรองการจดทะเบียนเครือข่ายวัฒนธรรม จำนวน ๑ ฉบับ

ตามพระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๓ และกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้อง ผู้แทนกลุ่มบุคคล ชุมชน องค์กร หรือหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชนที่ประสงค์จะจดทะเบียนเครือข่ายวัฒนธรรมในจังหวัดให้จดทะเบียนต่อวัฒนธรรมจังหวัด ทั้งนี้ ท่านได้ยื่นจดทะเบียนเครือข่ายวัฒนธรรมระดับตำบล ในนามองค์กร “เครือข่ายกลุ่มดนตรีล้านนา บ้านปางหมอพง” ประเภทเครือข่าย ภาคชุมชน ตามแบบขอจดทะเบียนที่อ้างถึง นั้น

ในการนี้ สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดเชียงราย ได้รับรองการจดทะเบียนเครือข่ายท่าน พร้อมได้ออกหนังสือรับรองการจดทะเบียนเครือข่ายวัฒนธรรมเรียบร้อยแล้ว ตามหนังสือรับรองการจดทะเบียนเครือข่ายวัฒนธรรม ใบรับรองเลขที่ ๒๑๗/๒๕๖๓ ที่ส่งมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายพิสันต์ จันทรศิลป์)
วัฒนธรรมจังหวัดเชียงราย

กลุ่มส่งเสริมศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม.

โทร ๐-๕๓๑๕-๐๑๖๙ ต่อ ๑๖

โทรสาร ๐-๕๓๑๕-๐๑๗๐

ใบรับรองเลขที่ ๒๑๗/๒๕๖๓

สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดเชียงราย

หนังสือรับรองฉบับนี้ออกให้เพื่อแสดงว่า นายคณัย จีระยา
กับพวกได้รับการจัดตั้งเป็นเครือข่ายวัฒนธรรมระดับ ตำบล
ขององค์กรเครือข่าย กลุ่มดนตรีล้านนา บ้านปางหมอปลวง
ประเภทเครือข่าย ภาคชุมชน ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อ

๑. รักษาวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีล้านนาไทย
๒. อนุรักษ์ รักษาดนตรีพื้นบ้านสืบทอดให้แก่เยาวชนต่อไป
๓. เป็นการสนทนากิจการของกลุ่มดนตรี สล้อ ซอ ซึง และผู้สนใจทั่วไป

มีที่ตั้งอยู่เลขที่ ๑๒ หมู่บ้าน บ้านปางหมอปลวง หมู่ที่ ๖

ตรอก/ซอย - ถนน พหลโยธิน แขวง/ตำบล ป่าสัก

อำเภอ/เขต เชียงแสน จังหวัด เชียงราย รหัสไปรษณีย์ ๕๗๑๕๐

ตามความข้อ ๓ และข้อ ๔ แห่งกฎกระทรวงว่าด้วยการกำหนดที่มา คุณสมบัติ หลักเกณฑ์
วิธีการได้มา จำนวนกรรมการ และสมาชิก วาระการดำรงตำแหน่ง การประชุม การบริหาร
จัดการ และการดำเนินงานของสภาวัฒนธรรม พ.ศ.๒๕๕๕ ซึ่งตามความในมาตรา ๑๕ วรรค
หนึ่ง และมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๓

ให้ไว้ ณ วันที่ ๓๐ เดือน ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๓

ลงชื่อ

(นายพิสันต์ จันทรศิลป์)

วัฒนธรรมจังหวัดเชียงราย

วันที่ ๓๐ เดือน ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๓

ชื่อข้อมูล คณะกลองหลวง (แก้วสะท้อนฟ้า) บ้านปางหมอปวง

๑. ภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านศิลปกรรม

ที่ตั้งเลขที่ หมู่บ้าน บ้านปางหมอปวง หมู่ที่ ๖ ถนน พหลโยธิน แขวง/ตำบล ป่าสัก
อำเภอ/เขต เชียงแสน จังหวัด เชียงราย รหัสไปรษณีย์ ๕๗๑๕๐
ชื่อผู้ประสานงาน นายณรงค์ อินแก้ว ก่อตั้งเมื่อ พ.ศ. ๒๕๕๔ โทรศัพท์ ๐๖๓-๓๒๓๐๘๓๑

๒. รายละเอียดข้อมูล

๒.๑) ประวัติความเป็นมาของข้อมูล

เนื่องจากประชากรในพื้นที่ตำบลป่าสักส่วนใหญ่มีการอพยพถิ่นฐานมาจาก จังหวัดลำพูน และ เชียงใหม่ จึงได้นำพาประเพณีวัฒนธรรมมาจากบ้านเกิดหนึ่งนั้นคือการตีกลองหลวง เป็นกลองที่มีขนาดใหญ่ และยาวมาก อาจกล่าวได้ว่าเป็นกลองที่ยาวที่สุดของประเทศไทย โดยมักจะมีการสร้างขึ้น และเก็บไว้ตามวัดต่าง ๆ ลักษณะทั่วไปเป็นกลองที่ซึ่งหนึ่งแท่นหน้าเดียว มีสายเร้งเสียง รูปร่างคล้ายกลองซิมมอลองปู้เจ้ และกลองแฉว มีความประณีตทางศิลปะ และมีความซับซ้อนทั้งโครงสร้างภายใน ระบบเสียงกลองหลวงได้พัฒนาขึ้นด้วยฝีมือคนไทยเชื้อสายยอง ที่อาศัยอยู่บริเวณสองฝั่งลุ่มแม่น้ำปิง ระหว่างจังหวัดลำพูนและเชียงใหม่ โดยเนื่องมาจากความเชื่อในเรื่องพลังอำนาจของเสียงจึงทำให้เกิดการสร้างสรรค์และพัฒนากลองขึ้นเป็นจำนวนมาก กลองหลวงที่นิยมในปัจจุบัน มีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางหน้ากลองกว้างประมาณ ๒๘ นิ้ว มีความยาวประมาณ ๑๓๐ นิ้ว การเคลื่อนย้าย จึงต้องอาศัยพาหนะ เช่น เกวียนล้อเลื่อนหรือรถยนต์ การตีกลองหลวง ต้องใช้ผ้าพันเป็นรูปกรวยหรือก้นหอย และ กำเอาไว้แน่นเวลาตีให้ส่วนที่เป็นปลายแหลม ก้นหอย กระแทกกับบริเวณริมจำกลอง (ข้าวเหนียวผสมขี้เถ้า) ด้วย กำลังแรง จะเกิดเสียงดังกังวานก้องไปไกล คุณภาพของเสียงกลองหลวงขึ้นอยู่กับองค์ประกอบต่างๆ ได้แก่ ไม้กลอง เหยือกกลอง รูแฉกกลอง หน้ากลอง หูหึง คร่าวหูหึง หน้าซิ่น จำกลอง ผู้ตีกลอง วัสดุที่ใช้ในการตี ตำแหน่งที่ตี วิธีการตี จังหวะการตี และการควบคุมแรงในการตีกลอง กลองหลวงจะนำออกมาใช้ในงานในแต่ละปี เมื่อหลังฤดูกาลเก็บเกี่ยวข้าวไปจนถึงหลังสงกรานต์ คือเริ่มตั้งแต่เดือนมกราคมถึงเดือนมิถุนายน กลองหลวงจะใช้ในขบวนแห่เมื่อวัดจัดให้มีงาน เช่น งานสงกรานต์ฉลองพื้เปรียญ งานครว้ตาน (ครว้ทาน) ถวายทาน โบสถ์ วิหาร หรืองานบุญต่างๆ ก็จะจัดให้มีขบวนแห่ ซึ่งมีกลองหลวงร่วมด้วย การตีแท่งกลองหลวงจะใช้การตีแท่งตีโดม โดยมีฆ้องชุดใหญ่ตีร่วมด้วย คือ ชุด ๙ ใบหรือ ๗ ใบ นอกจากนี้ ก็จะมีฉาบและกลองตะลวดปด ซึ่งเป็นกลองสองหน้า มีไม้ตีสองอันร่วมด้วย ปัจจุบันกลองหลวงได้มีการแข่งขันกันมากขึ้น จึงทำให้กลายเป็นสัญลักษณ์แห่งเกียรติยศและศักดิ์ศรีของชุมชน ที่เป็นเจ้าของ กลองหลวงจึงจัดเป็นเครื่องดนตรีชนิดหนึ่งที่มีความเป็นเอกลักษณ์ของตนเองทั้งรูปแบบและบทบาทในสังคมล้านนา ต่อมา ในปี พ.ศ.๒๕๕๕ ได้มีการรวมกลุ่มของผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการตีกลอง บ้านปางหมอปวง หมู่ ๖ โดยมี นายดวงฤทธิ์ ขาติเหมา เป็นประธานคณะกลองยาว จึงได้ตั้งวงมา ๑๕ คน ภายใต้ชื่อ คณะกลองหลวงแก้วสะท้อนฟ้า และได้เข้ากับสมาคมกลองหลวงสิบสองราศีของอำเภอเชียงแสน เวลาว่างอะไร เจ้าภาพจะติดต่อไปยังสมาคมหรือติดต่อโดยตรง

๓. ชื่อผู้ที่ถือปฏิบัติและผู้สืบทอด

๓.๑ ผู้ที่ถือปฏิบัติ

ชื่อ นายดวงฤทธิ์ ขาติเหมา

วัน เดือน ปีเกิด -

ที่อยู่ หมู่ที่ ๖ บ้านปางหมอปวง ตำบลป่าสัก

๓.๒ ผู้สืบทอด

ชื่อ นายณรงค์ อินแก้ว

วัน เดือน ปีเกิด -

ที่อยู่ หมู่ที่ ๖ บ้านปางหมอพง ตำบลป่าสัก

โทรศัพท์ ๐๖๓-๓๒๓๐๘๓๑

๔. สถานะ การคงอยู่ ☒ ปฏิบัติอย่างแพร่หลาย ☐ เสี่ยงต่อการสูญหาย ☐ ไม่มีปฏิบัติแล้ว

๕. รูปภาพภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม/กิจกรรมทางภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม

ชื่อข้อมูล กลุ่มกลองยาวบ้านป่าสักน้อย หมู่ที่ ๑๒

๑. ภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านศิลปกรรม

ที่ตั้งเลขที่ หมู่บ้าน บ้านป่าสักน้อย หมู่ที่ ๑๒ ถนน พหลโยธิน แขวง/ตำบล ป่าสัก
อำเภอ/เขต เชียงแสน จังหวัด เชียงราย รหัสไปรษณีย์ ๕๗๑๕๐
ชื่อผู้ประสานงาน นายภาณุวัฒน์ งามหนองอ้อ

๒. รายละเอียดข้อมูล

๒.๑) ประวัติความเป็นมาของข้อมูล

รำกลองยาวบ้านป่าสักน้อย หมู่ที่ ๑๒ ตำบลป่าสัก อำเภอเชียงแสน ความเป็นมาของกลุ่มกลองยาว เริ่มตั้งแต่ปี ๒๐๑๙ มาแล้ว ที่แถวนี้มีการเล่นกลองยาว กลองยาว โดยคนที่สอนให้นั้นเป็นคนจากภาคอีสาน ต่อมาเกิดการรวมกลุ่มหนุ่มสาว แต่ถึงยุคหนึ่งก็ขาดหายไป ผู้ใหญ่บ้านกล่าวว่าการเล่นกลองยาวจะสูญหายเลยจัดตั้งวงขึ้นใหม่เมื่อราว ๘ ปีก่อน จากคนหนุ่มสาว จนไปถึงอายุ ๖๐ ปี "ผู้ชายเล่นดนตรี ผู้หญิงพ่อนำขบวน" วงจะประกอบด้วยนักดนตรี ๑๐ คน เล่นกลองยาว ๕ ลูก ฉาบ ฉิ่ง ข้อง กรับ และกลองตด อย่างละ ๑ คน ส่วนอีก ๒๕ คนเป็นนางรำ พ่อนำขบวน โดยการพ่อนำขบวนไปตามจังหวะเพลง จากเข้าไปเร็ว สัมพันธ์กัน สำหรับเครื่องดนตรีต่าง ๆ ชาวบ้านรวมเงินกันซื้อเป็นสมบัติของหมู่บ้าน ส่วนมากจะช่วยงานวัดเป็นหลัก เมื่อวัดมีแห่เทียนพรรษา ลอยกระทง สงกรานต์ บุญกฐิน ก็ได้ใช้กลองยาวนี้สร้างความสนุกสนาน หรืออย่างเวลาลูกหลานในหมู่บ้านบวช แต่งงาน วงกลองยาวก็ช่วยสร้างสีสันให้ขบวนแห่ และบางครั้ง อบต.ป่าสัก ก็เชิญให้แสดงต้อนรับคณะศึกษาดูงานจากที่ต่าง ๆ

๓. ชื่อผู้ที่ถือปฏิบัติและผู้สืบทอด

๓.๑ ผู้ที่ถือปฏิบัติ

ชื่อ นายสว่าง บุญมาศักดิ์

ที่อยู่ หมู่ที่ ๑๒ บ้านป่าสักน้อย ตำบลป่าสัก

๓.๒ ผู้สืบทอด นายภาณุวัฒน์ งามหนองอ้อ

ที่อยู่ หมู่ที่ ๑๒ บ้านป่าสักน้อย ตำบลป่าสัก

เบอร์โทรศัพท์ ๐๘๕-๘๖๖๑๔๘๖

๔. สถานะ การคงอยู่ ☒ ปฏิบัติอย่างแพร่หลาย ☐ เสี่ยงต่อการสูญหาย ☐ ไม่มีปฏิบัติแล้ว

๕. รูปภาพภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม/กิจกรรมทางภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม

๑. ภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านการใช้สมุนไพรในการรักษาโรค

ที่ตั้งเลขที่ ๑๕๒ หมู่บ้าน บ้านแม่คำ หมู่ที่ ๒ ต.รอก/ชอย
ถนน - แขวง/ตำบล ป่าสัก อำเภอ/เขต เชียงแสน จังหวัด เชียงราย
รหัสไปรษณีย์ ๕๗๑๕๐ โทรศัพท์ ๐๘๔-๗๔๑๓๓๖
ชื่อผู้ประสานงาน นางจันทร์ศรี ร้องหาญแก้ว โทรศัพท์ ๐๘๕-๐๓๘๔๒๓๑
ก่อตั้งเมื่อ วันที่ ๑ เดือน มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๐

๒. รายละเอียดข้อมูล

๒.๑) ประวัติความเป็นมาของข้อมูล

เริ่มรวมกลุ่มผลิตน้ำมันเหลืองสมุนไพร วันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๖๑ โดยรวมกลุ่มกันกับผู้ไปเรียนที่
เรียนผู้สูงอายุตำบลป่าสัก ณ ศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุตำบลป่าสัก บ้านป่าสักน้อย หมู่ที่
๑๓ ตำบลป่าสัก จากการรวมกลุ่มหาวัตถุดิบในการผลิต โดยแบ่งหน้าที่ในการหาวัตถุดิบในการผลิตน้ำมันเหลือง
สมุนไพร และได้ประชุมกลุ่มเลือกตั้งประธาน รองประธาน เลขานุการ และคณะกรรมการ ในปีถัดมา ในวันที่ ๙
กรกฎาคม ๒๕๖๒

๓. ชื่อผู้ที่ถือปฏิบัติและผู้สืบทอด

๓.๑ ผู้ที่ถือปฏิบัติ และผู้สืบทอด

ชื่อ นางจันทร์ศรี ร้องหาญแก้ว
วัน เดือน ปีเกิด ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๙
ที่อยู่ ๑๕๖ หมู่ที่ ๒ บ้านแม่คำหนองบัว ตำบลป่าสัก
หมายเลขโทรศัพท์ ๐๖๓-๓๘๘๘๕๕๔

๔. สถานะ การคงอยู่ ☒ ปฏิบัติอย่างแพร่หลาย ☐ เสี่ยงต่อการสูญหาย ☐ ไม่มีปฏิบัติแล้ว

๕. รายชื่อสมาชิกกลุ่ม

๑. นางจันทร์ศรี ร้องหาญแก้ว
๒. นางอำไพ แสนศักดิ์หาญ
๓. นายจรัส สุปัญญา
๔. นางสาวแก้ว โกเสนตอ
๕. นางสุพิน แสนศักดิ์หาญ
๖. นายอินสม วิริยะ
๗. นายกำจร ศักดา
๘. นางทองเหรียญ แสนศักดิ์หาญ
๙. นางกำพุช ทาแกง
๑๐. นางจันทร์สม แสนศักดิ์หาญ
๑๑. นางปรานี แสนศักดิ์หาญ
๑๒. นายประยุทธ์ แสนศักดิ์หาญ
๑๓. นางจันทร์เพ็ญ ทาแกง

๑๔. นางรส ประพัฒน์
๑๕. นางบัวเขียว ก้อนวงศ์ปวง
๑๖. นายวิรัตน์ ลาดคม
๑๗. นางพา คำคา
๑๘. นางสาว รื่องหาญแก้ว
๑๙. นางต๊อด ศักดินา
๒๐. นางสุคำ คำหลวงแว่น
๒๑. นางมะลิวรรณ แสนศักดิ์หาญ
๒๒. นางจันทร์แสง ภิระบรรณ

๖. รูปภาพภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม/กิจกรรมทางภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม

ที่ ขร ๐๐๓๑/๒๕๖๓

สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดเชียงราย
ถนนแม่ฟ้าหลวง ขร ๕๗๑๐๐

๓๐ ธันวาคม ๒๕๖๓

เรื่อง รับรองการจดทะเบียนเครื่องหมายวัฒนธรรม

เรียน นางจันทร์ศรี ร้องหาญแก้ว ประธานเครือข่ายกลุ่มผลิตน้ำมันเหลืองสมุนไพร

อ้างถึง แบบขอจดทะเบียน จจ. สวธ. ๐๑ ข หมายเลข ๒๑๖/๒๕๖๓ ลงวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๓

สิ่งที่ส่งมาด้วย หนังสือรับรองการจดทะเบียนเครื่องหมายวัฒนธรรม

จำนวน ๑ ฉบับ

ตามพระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๓ และกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้อง ผู้แทนกลุ่มบุคคล ชุมชน องค์กร หรือหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชนที่ประสงค์จะจดทะเบียนเครื่องหมายวัฒนธรรมในจังหวัดให้จดทะเบียนต่อวัฒนธรรมจังหวัด ทั้งนี้ ท่านได้ยื่นจดทะเบียนเครื่องหมายวัฒนธรรมระดับตำบล ในนามองค์กร “เครือข่ายกลุ่มผลิตน้ำมันเหลืองสมุนไพร” ประเภทเครือข่าย ภาคชุมชน ตามแบบขอจดทะเบียนที่อ้างถึง นั้น

ในการนี้ สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดเชียงราย ได้รับรองการจดทะเบียนเครื่องหมายท่าน พร้อมได้ออกหนังสือรับรองการจดทะเบียนเครื่องหมายวัฒนธรรมเรียบร้อยแล้ว ตามหนังสือรับรองการจดทะเบียนเครื่องหมายวัฒนธรรม ใบรับรองเลขที่ ๒๑๖/๒๕๖๓ ที่ส่งมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายพิสันต์ จันทร์ศิลป์)
วัฒนธรรมจังหวัดเชียงราย

กลุ่มส่งเสริมศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม.

โทร ๐-๕๓๑๕-๐๑๖๙ ต่อ ๑๖

โทรสาร ๐-๕๓๑๕-๐๑๗๐

ใบรับรองเลขที่ ๒๑๖/๒๕๖๓

สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดเชียงราย

หนังสือรับรองฉบับนี้ออกให้เพื่อแสดงว่า นางจันทร์ศรี ร่องหาญแก้ว
กับพวกได้รับการจัดตั้งเป็นเครือข่ายวัฒนธรรมระดับ ตำบล
ขององค์กรเครือข่าย กลุ่มผลิตน้ำมันเหลืองสมุนไพร
ประเภทเครือข่าย ภาคชุมชน ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อ

๑. เพื่อสร้างความสมัครสามัคคีในชุมชน

๒. เพื่อส่งเสริมอาชีพในชุมชน

มีที่ตั้งอยู่เลขที่ ๑๕๒ หมู่บ้าน บ้านแม่คำ หมู่ที่ ๒
ตรอก/ซอย - ถนน - แขวง/ตำบล ป่าสัก
อำเภอ/เขต เชียงแสน จังหวัด เชียงราย รหัสไปรษณีย์ ๕๗๑๕๐

ตามความข้อ ๓ และข้อ ๔ แห่งกฎกระทรวงว่าด้วยการกำหนดที่มา คุณสมบัติ หลักเกณฑ์
วิธีการได้มา จำนวนกรรมการ และสมาชิก วาระการดำรงตำแหน่ง การประชุม การบริหาร
จัดการ และการดำเนินงานของสภาวัฒนธรรม พ.ศ.๒๕๕๕ ซึ่งตามความในมาตรา ๑๕ วรรค
หนึ่ง และมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๓

ให้ไว้ ณ วันที่ ๓๐ เดือน ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๓

ลงชื่อ

(นายพิสันต์ จันทร์ศิลป์)

วัฒนธรรมจังหวัดเชียงราย

วันที่ ๓๐ เดือน ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๓

ชื่อข้อมูล กลุ่มข้าวกล้องบ้านแม่คำเกษตร หมู่ที่ ๑

๑. ภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านเกษตรกรรม

๒. รายละเอียดข้อมูล

๒.๑) ประวัติความเป็นมาของข้อมูล

แรกเริ่มนั้นเป็นกลุ่มออมทรัพย์ หรือกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ได้มีโอกาสได้ไปทัศนศึกษาดูงานที่ ตำบลม่วงคำ อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย ในเรื่องของการทำข้าวกล้อง จึงได้มีความคิดในการนำมาต่อยอด โดยการตั้งกลุ่มผลิตข้าวกล้องขึ้น กลุ่มผลิตภัณฑ์ข้าวกล้องก่อตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๓ ตั้งอยู่ที่บ้านแม่คำเกษตร หมู่ที่ ๑ ตำบลป่าสัก อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ซึ่งมี นางลำจวน จันโทสุทธิ นางจันดี แก้วรากมูข เป็นประธานกลุ่ม มีสมาชิกเริ่มก่อตั้งทั้งหมด ๓๗ คนปัจจุบันคงเหลือสมาชิกอยู่ ๒๕ คน โดยมีวัตถุประสงค์ในการก่อตั้ง เพื่อถ่ายทอดภูมิปัญญาการทำข้าวกล้อง สร้างรายได้ให้แก่ชุมชน และสร้างผลิตภัณฑ์ข้าวกล้องให้เติบโต มีคุณภาพ และยั่งยืน ซึ่งราษฎรส่วนใหญ่มีอาชีพ ทำนา ทำไร่ ทำสวน เป็นหลัก เมื่อว่างจากอาชีพหลัก ก็มีอาชีพรอง จากการทำผลิตภัณฑ์ข้าวกล้อง ทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้น เรื่องราวของผลิตภัณฑ์ (Product Story) ผลิตภัณฑ์ข้าวกล้องที่มีความสำคัญใกล้ชิดกับชาวบ้านในหมู่บ้านแม่คำเกษตรมาช้านาน จัดเป็นหัตถกรรมเก่าแก่ที่สุดประเภทหนึ่งเพื่อสนองประโยชน์การใช้สอย การดำรงชีวิตของมนุษย์ ผลิตภัณฑ์ข้าวกล้องได้พัฒนาเรื่อยมาจนมาถึงคนรุ่นหลังเพื่อให้สามารถใช้บริโภคได้ดีที่สุด ผลิตภัณฑ์ได้มีการพัฒนาให้เข้ากับปัจจุบันมากขึ้น เพราะเป็นสินค้าที่ใช้ต้นทุนต่ำ และไม่ต้องใช้อุปกรณ์ในการผลิตมากนัก จึงทำให้สินค้าสามารถขยายตลาดได้ทั่วหมู่บ้านและทั่วจังหวัด อีกทั้งได้นำข้าวกล้องมาแปรรูปเป็นข้าวแต่น โดยทำขายในช่วงเทศกาลสงกรานต์เป็นหลักแล้วก็มี ข้าวแคบ ขนมเป็ยง (ลิ้นหมา) ซึ่งทำได้ตลอดปี

๓. ชื่อผู้ที่ถือปฏิบัติและผู้สืบทอด

๓.๑ ผู้ที่ถือปฏิบัติ

ชื่อ นางจันท์ดี แก้วรากมูข

วัน เดือน ปีเกิด -

ที่อยู่ หมู่ที่ ๑ บ้านแม่คำเกษตร ตำบลป่าสัก

หมายเลขโทรศัพท์

๓.๒ ผู้สืบทอด

ชื่อ นางลำจวน จันโทสุทธิ

วัน เดือน ปีเกิด วันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๐๖

ที่อยู่ ๔๒ หมู่ที่ ๑ บ้านแม่คำเกษตร ตำบลป่าสัก

หมายเลขโทรศัพท์ ๐๙๔-๕๐๘๙๕๖๖

๔. สถานะ การคงอยู่

ปฏิบัติอย่างแพร่หลาย

เสี่ยงต่อการสูญหาย

ไม่มีปฏิบัติแล้ว

ชื่อข้อมูล ตักบาตรตานต์อด

๑. ภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านประเพณี

๒. รายละเอียดข้อมูล

๒.๑) ประวัติความเป็นมาของข้อมูล

ตานต์อดเป็นประเพณีของทางล้านนา ตานคือทาน หรือการทำทาน ตัดคือทอด หรือวาง เมื่อแปลตรงตัว ตานตัดก็คือการทำทานโดยวางสิ่งของไว้ให้ "พิธีกรรมตานต์อดนี้สมัยก่อนต้องสืบทอดทำมาแต่บรรพบุรุษของไปวางไว้หน้าบ้าน แล้วจุดประทัดเรียกเจ้าบ้าน พวกเราที่ไปตานต์อดกันก็ไปแอบซุ่มอยู่มุมหนึ่ง ดูว่าถ้าเจ้าของบ้านตกใจมากเท่าไร ยิ่งได้บุญมากเท่านั้น พอเจ้าของบ้านเปิดไฟ เราก็เฮโลกันเข้าไป แล้วยกของขึ้นบ้าน ไปพูดคุยให้กำลังใจ พระสงฆ์องค์เจ้าไปหลายรูป บางคนร้องไห้ที่ใจที่พระไปหาเขาคือเราปรับจากเมื่อก่อนที่ไม่เปิดเผยตัว ไม่เข้าบ้าน" พระครูพิศาลธรรมาทรเล่า ก่อนพระครูมาเป็นเจ้าคณะตำบลป่าสัก ประเพณีตานต์อดของถิ่นนี้สูญหายไประยะหนึ่ง เมื่อท่านได้ไปเห็นจากที่อื่นที่ยังทำอยู่รู้สึกว่าเป็นประเพณีอันดีงาม จึงเริ่มนำกลับมาทำใหม่ ด้วยพระสงฆ์ที่มีของที่ได้รับบิณฑบาตอยู่ที่วัด และจากการเดินบิณฑบาตในชุมชนทำให้พอจะทราบว่าบ้านไหนยากจน พระครูพิศาลธรรมาทรทำตานต์อดเรื่อยมา กระทั่งปี ๒๕๕๗ ทาง อบต.ป่าสักมาเข้าร่วมกับวัด จึงเกิดการจัดตั้งคณะกรรมการขึ้นมา ๑๕ คน ประกอบด้วยตัวแทนพระสงฆ์จากวัด ๑๑ แห่งในตำบลป่าสัก ส่วนอีก ๔ คน เป็นฆราวาส หนึ่งในนั้นคือ ลำจวน จันทสุทธิ รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลป่าสัก เดิม อบต.ป่าสักมีงบประมาณสนับสนุนด้วยส่วนหนึ่ง แต่ถูกสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินท้วงติงเรื่องงบประมาณกิจกรรมตานต์อด หลังหารือกันในการประชุม ๔ ฝ่ายจึงปรับมาขอให้พระสงฆ์ออกบิณฑบาต เมื่อของหมด แล้วมอบของให้เจ้าหน้าที่คัดแยกและจัดเข้าชุด มีตั้งแต่ของกิน ไปจนถึงของใช้ เช่น หม้อหุงข้าว ผ้าห่ม ผ้าเช็ดตัว พัดลม และหลอดไฟ ส่วนหนึ่งนำไปให้ผู้ยากไร้ในวันนั้นเลย อีกส่วนหนึ่งเก็บไว้ทำตานต์อดครั้งต่อไปโดยจัดรับบิณฑบาตจะเวียนกันไป อย่างโซนป่าสักน้อย จัดที่ อบต.ป่าสัก ส่วนโซนปางหมอพง จัดที่วัดปางหมอพงนอกจากข้าวของแล้ว ยังมีคนถวายของปัจจัยมาด้วย ทางคณะกรรมการจึงเก็บรวมเป็นกองทุนตานต์อด เพื่อว่าในยามฉุกเฉินหรือยามที่มีภัยพิบัติ จะได้ใช้เงินส่วนนี้บรรเทาความเดือดร้อนเฉพาะหน้า ไม่ต้องรอขอรับการสนับสนุนเพียงอย่างเดียว ขณะที่ฆราวาสอย่างรองลำจวนเป็นฝ่ายรับผิดชอบเรื่องการเลือกผู้รับตานต์อด เดือนหนึ่งไม่ต่ำกว่า ๒ หลังคาเรือน หมุนเวียนไป ตามหมู่บ้านต่างๆ อย่างเท่าเทียม โดยใช้ข้อมูลจากหลายส่วนมาประกอบการพิจารณา อีกส่วนก็มาจากโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพของตำบล ทั้งสองแห่ง อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน และผู้นำในท้องถิ่น

๒.๒) ขั้นตอน/วิธีการ/ดำเนินการ

๑. คัดเลือกบ้านที่มีฐานะยากจน
๒. จัดหาสิ่งของที่จะนำไปมอบ
๓. นัดหมายผู้เข้าร่วม หน่วยงานต่าง ๆ ในพื้นที่
๔. มอบสิ่งของ

๓. ชื่อผู้ที่ถือปฏิบัติและผู้สืบทอด

๓.๑ ผู้ที่ถือปฏิบัติ

ชื่อ พระครูพิศาลธรรมาทร

วัน เดือน ปีเกิด -

ที่อยู่ วัดป่าสักน้อย ตำบลป่าสัก อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย

หมายเลขโทรศัพท์ -

๓.๒ ผู้สืบทอด

ชื่อ นางลำจวน จันโทสุทธิ

วัน เดือน ปีเกิด วันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๐๖

ที่อยู่ ๔๒ หมู่ที่ ๑ บ้านแม่คำเกษตร ตำบลป่าสัก

หมายเลขโทรศัพท์ ๐๙๔-๕๐๘๙๕๖๖

๔. สถานะ การคงอยู่ ☒ ปฏิบัติอย่างแพร่หลาย ☐ เสี่ยงต่อการสูญหาย ☐ ไม่มีปฏิบัติแล้ว

๕. รูปภาพภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม/กิจกรรมทางภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม

